

Előfizetési feltételek

ahol hűzve hordva vagy vidékre postán küldve:
 Égész évre 6 frt — kr.
 Fél évre 3 frt — kr.
 Negyedévre 1 frt 50 kr.

Hirdetések díja:

centiméterenként 3 kr. Kereskedők és gyárosok külön árkedvezményben részesülnek.

Bélyegdíj 30 krajczár.

Nyilt tér aora 20 kr.

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Szerkesztőség

és
 kiadóhivatal:
 Nagyenyedi
 Könyvnyomda és Papír-
 árnyár részvénytársaság
 Főter 38. szám alatt,
 hova ugy a lap szellemi részét illető közlemények, mint az előfizetések és hirdetések bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Pünköszt.

Jézus tanítványai mindnyájan együtt voltak Jeruzsálemben e napon. Egyszerre vihar zúgás hangja töltötte be a házat s a tanítványok feje fölött szűz nyelvek látszottak. Mindnyájan bételtek Szentlélekkel s hirdették a Jézus hitét lelkesen, rettenthetetlenül, minden népnek a maga nyelvén.

Ennek az isteni sugallásnak és küldetésnek, az apostoli tanítás kezdetének emlékét őríti a keresztyén világ a mai napon. És a keresztyén bölcsesség könyve, a szent biblia, évről-évre, újból meg újból mélyeséges igazságokra tanít bennünket.

Erős hit vagy erős meggyőződés nélkül nem lehet nagy dolgokat sem kezdeni, sem végbevinni. Ezekből születik az a lelkesedés, mely úgy rohan néha, mint a vihar; úgy pusztít, mint a földindulás; elseper minden gyöngeséget; s csak az marad állva, ami az erőnek próbáját már kiállotta. Az égől szálló szent tűz Prométeusz agyagformájába életet hozott, Aeneas fiának a fején a jövőt mutatta: az apostolok feje fölött égő láng jelenti a mély hitnek fényét, mely először a tanítványok lelkét, utána és általa az egész világot beragyogta.

Jöjj el Szentlélek Isten! Szállj alá a te apostolaidra, hogy a hit és vallásos lelkesedés fényével bételvén, minket is megvilágítsanak és föllekcsitessenek. Jöjjön ez a lelkesedés vihar és földingás alakjában, hogy kiirtson belőlünk minden gyöngeséget s korhadást, és, mint vihar után a levegő, megtisztuljunk, megrisszülünk és erősödjünk.

Aki az apostolokat arra utasítottad, hogy minden népnek a maga nyelvén beszéljenek, bölcseséged szavával világítsd meg ma is szolgálódat, hogy a népekhez a maguk nyelvén szólván, a szent ígéret érthetőkké tehessék; mert csak így teremhet bennük mély hit és Isten szolgálatára való erős elhatározás.

Országgyűlés.

Szerdán az országgyűlés mindkét Háza rövid ülést tartott, melynek egyetlen tárgya: a harmadik ülészköt megnyitó királyi leiratnak kihirdetése volt.

A képviselőház délelőtt 10 órakor tartott ülést, melyen a kedden felolvasott királyi leiratot újból felolvasták, mire Perczel Dezső elnök Széll Kálmán miniszterelnök helyett, aki kihallgatáson volt ő Felségénél, javaslatba hozta a Háznak, hogy a csütörtökön délelőtt 10 órakor tartandó ülés napirendjére az alelnökök és bizottságok választását tűzze ki. Miután a Ház egyhangulag hozzájárult az elnök javaslatához, az ülés néhány perc múlva véget ért.

Délután egy órakor a főrendiház tartott rövid ülést, melyen ismételtén felolvasták a királyi leiratot. Ezután a főrendiház újra alakult, megválasztva a bizottságokat, melyek némi változással a régié maradtak.

Csütörtökön Perczel Dezső elnöklésével megejtették az elnök- és a jegyzőválasztást.

Alelnökké választották Tallián Bélát 166, Dániel Gábor 149 szavazattal.

Jegyzökké választották: Dedovich Györgyöt, Esterházy Kálmán grófot, Hock Jánost, Major Ferenczet, Nyegre Lászlót, Molnár Antalt, Perczel Bénit, Tóth Jánost.

Ezután megválasztották a bizottságok tagjait és kiegészítették az osztályokat.

Széll Kálmán miniszterelnök a napirendre nézve azt javasolja, hogy a Ház június 2-ig ne tartson ülést, a Ház első ülését június 2-án tartsa.

A Ház hozzájárul a javaslatához és ezután Ugron Gábor kel föl, hogy interpelláljon a hágai kongresszusról.

Érdekesnek tartjuk itt felemlíteni, hogy a bizottságokba vármegyei képviselőink közül jegyző lett: Perczel Béni Abrudbánya, Verespatak képviselője. Beválasztottak: az igazságügyi bizottságba: dr. Mohay Sándor, a közigazgatási bizottságba: Török Bertalan, a naplóbiráló bizottságba: Szóts Pál és dr. Werner Gyula, a valuta-rendezés céljaira szükséges arany beszerzését és felhasználását ellenőrző bizottságba: Zeyk Gábor. Vármegyei birtokosai közül továbbá: Lukács Béla v. b. t. t. a közlekedési, br. Kemény Ákos pedig a véderő-bizottságba választott be.

Az örök béke.

E héten kezdte meg tanácskozását Hagában a bekekongresszus s olyan kérdést tárgyal, amely a legrégibb idők óta foglalkoztatja az embereket. Hiszen az egyiptomiakkal szemben az ó-perzsák vallása már sejteti az örök békét. Csak Ahrimant kell legyőzni, mondja az ó hitük s minden ellenségeskedésnek vége lesz e földön.

A görög nemzet, bár története a háborúknak csaknem szakadatlan sora, szintén vágyott a békére. Tanuja ennek, hogy a háború, a harc Istene, Oros, nem játszott elsősorú szerepet az Olimpuson, s e mellett bizonyít az is, hogy a görög barbárnak tartotta azt, ki békében is fegyvert viselt. Sőt még a rómaiak, az ó-kor legharciasabb népe is meg tudták becsülni a béke áldásait; látjuk abból, hogy hódító hadjárataik közepette is fölépítették Janus templomát.

Krisztus alatt már ige lön a béke eszméje. A keresztyeni gondolkodásnak már a béke fogalma a megteremtője. Az egy akol, egy pásztor; aki téged követ dob, dobd vissza kenyérral és az apostolok hasonló tanai a testvériségnek, szeretetnek és ezek föczeljanak, a mindenek közt és mindig tartó békének voltak szószólói. A háborút a keresztyénség nem engedi meg. Béke nélkül sem bocsátanak az ur színe elé, mondja Pál apostol.

E keresztyeni alapon fejlődött tovább az örök béke eszméje. A középkor Treuga Dei-je, mely a Megváltó halála és föltámadása közt való napokon a szákmányolást és ezzel a fegyverfogást megtiltotta, már egy neme, ha nem is az örök békének, de mindenestre a világbékének. Biztosította a világ fejlődését — hetenkint három napra. Az ököljog uralkodása alatt az országos béke, landfriede intézménye biztosította a békét, amikor a királyok hatalma föntartására kevésnek bizonyult. IV. Henrik császár Mainzban 1103-ban föleskette hieit e békére. Szomorú békebiztosítás volt ez. Csak annyiban volt, hogy azt a várat, ki három nappal a hadüzenet előtt kezdte a harcot, becsületének elvesztével sújtották. Kevés haszna volt ebből az emberiségnek, de a germán államokban az örök országbékének vetette meg alapját. A császár és a választófejedelmek küldték tanácsba megbízottjaikat, kiknek határozatait 1495-től kezdve szükség esetén a birodalmi hadsereg érvényesítette.

TÁRCZA.

Pünkösztkor.

Kevés híján két ezrede,
 Hogy a Krisztus mennybe szálla;
 Mennybeszállás üdvössége
 Alig érzik már ma.

Ujra szükség van Krisztusra,
 Kinszenvedő megváltóra,
 A ki visszavezessen az
 Igaz útra, jóra,

Megtanítva, hogy nem forma,
 Nem álomál döl/fössége,
 Hanem csak a szenvedő szív
 Vezet üdvösségre.

Farnos Dezső.

Jókai és . . . én.

— Prágai emlékeimből. —

Írta: Dr. Kontúr Béla.

A „Közérdek” eredeti tárczája.

Egy osztrák képviselő barátommal a szóke Moldava mellett egy kioszkban üldögéltünk Prágában. A honatyá fekete kávé szűrcsölt s e közben myopsz szemével olvasá a „Národny Listy” vezércikkét, melyet ő irt s felesége (egy mesés szép szóke asszony!) fagyaltot evett egy aranyos iczike-piczike kanállal s én tőtem telhetőleg mulattattam a szóke asszonyt.

Ép a körül folyt beszéldelem árja, hogy ime az osztrák-magyar monarchiában mi hármán megoldottuk a nem-

zetiségek nagy kérdését. Az én tisztelt barátom t. i. rajongó cseh hazafi volt és hires védőügyvéd Prágában, kit nemrég választottak meg épen abban a morvaországi kerületben, hol én mint a közös hadseregnek tagja állomásoztam. A szép asszonyka akkor még leány volt s nem egyszer tánczoltam vele a II. quadrillet s azurkék szemeihez sok-sok verset irtam, amiről a „Prager Illustrirte”, a „Gartenlaube”, az „Iduna” szerkesztőségének papirkosara tehetne bizonyosságot. Az ifjú nő, az én jó barátom felesége, tipikus német volt, remek huszonhárom-huszonnégy éves teremtés, egy német nemzetipárti képviselőnek szépséges szép és magasztos szellemi műveltségű huga és egy altábornagynak kedveucz unokája.

Árpád hős magzatjait én képviseltem.

— Ismeri ön személyesen Jókait? — csacsogott a szép asszony.

— Igen, hisz én is író vagyok üres óráimban.

— Tudom, a férjem mondta. S tudja ön, hogy én egy fél év óta magyarul tanulok?

— Örvendek rajta, s szabad-e annak okát tudnom: miért? s ne folytatnók beszélgetésünket magyarul?

— Ne, mert először a kiejtésem idegenszerű s mert férjem nem értené.

— Csak nem én miattam tanul magyarul?

— Kérdésben fekszik a válasz. Én Jókai regényeit olvastam, természetesen fordításban, s az ön honfitársának költészete elbájolt. Oh! az a kedves Jókai . . .

— Egész bele van habarodva, minden nap róla beszél, sőt Jókai felől álmodik is — mondá a honatyá szent Adalbert nyelvén.

— Oh, de is szeretném őt látni. Vagy csak egy fotografiát birni tőle.

— Az a legkevesebb, — mondám — egyik budapesti optikusnál megveszem az öreg ur fényképét s egy ajánlott levelben elküldöm.

— Nem úgy értettem — mondá ő s rózsás körmű czukorhab keze az aranyos kanálkával kezdett játszani. — Ha azt a fényképet Jókai adná nekem; ha tudnám, hogy az a papirdarab az ő jobb kezének fogásától megszenteltetett; — annak a jobb kéznek, mely a „Die nur einmal lieben” című regényt írta . . .

— Mit kapok, ha én kegyednek rövid terminuson belül elküldöm Jókai Mór arczképét az öreg ur sajátkezüleg irt dedikációjával? . . .

A szép osztrák asszony szemei felragyogtak, mint a Mizár s a Véga, büszke keblén reszkettek az odatűzött tea-rózsák . . .

Rövid megfontolás után így szólott:

— Akkor én saját kezeimmel fogok készíteni önnek egy nagy mandulás tortát. Tudom abból az időből, mikor kard csörömpölt még az oldalán s nem egyszer megfordult a mi házuunknál is, igen kedvelte a mandulás tortát.

Midőn haza értem Budapestre, amint az első szóke asszonyt megpillantottam az üllei-uton, eszembe jutott ígéretem. Ámde Jókait nem ösmertem. Mindössze tíz év előtt Bécsben, minf a bécsi akadémiái magyar egyet tagja, a költőt fogadó bizottság elnöke voltam s az ő tiszteletére rendezett lakomán az öreg ur elnöki jobbjomon ült. Emlékszik-e rám, arra az ifjura, ki a költő pohárköszöntőjének gyújtó hatása alatt még a

Hatalmas lendületet adott a világbeke eszméjének, de csakis eszméjének, a Bourbon IV. Henrik, ki a nantesi ediktum kiadása után, melyvel országának belső békéjét biztosította, az összes európai keresztény államoknak egy szövetségben való egyesítésén fáradozott. E szövetség tanácsa lett volna hivatalos felmerülő egyetlenségeket békésen elintézni. De az örök béke csak akkor keltette föl tágabb körben az érdeklődést, mikor Saint-Pierre apát műve, *Projet de paix perpétuelle*, megjelent. Oly nagy feltűnést keltett, hogy csaknem az összes európai nyelvekre lefordították. Tanait mindenütt terjesztették: palotákban, kunyhókban egyaránt olvasták. Praktikus eredménye azonban e műnek egyedül arra szorított, hogy alapot adott Rousseau és a filantropok munkáinak.

Teljesen önállóan ezekből írta meg művét Kant. Még a mindenekelőtt reális gondolkozása Blunthschli is elismeri, hogy vannak e műben megszelídülő igazságok, melyek a népek szívébe fészkelődve, ha a messze jövőben is, de mindenesetre nagy átalakulásokat fognak okozni. Kant egy másik művében (*Metaphisik der Sitten*) az örök békét a népjogok legnemesebb, legmagasabb céljaként tünteti föl.

Kant műve, mely éppen a francia forradalom idején látott napvilágot, európaszerte nagy feltűnést keltett. Alapjúl szolgáló egy egész irodalmi hadjáratnak, amelyben azonban csak támadók voltak, védő nem akadt. A hatalom birlalói nem tollal védték a háborút. Volt ahhoz szurony és ágyú elég. De a második párisi béke óta egyre több intézmény örökdió a béke fölött. A Szent-szövetség egy időre biztosította Európában a nemzetközi békét, de az elnyomott népek ébredése az egyes államok belső békéjén kívül az internacionális békét is fölforgatta. Az európai koncert, a nagyhatalmak és együttes működése van most hivatalos béke föntartására és a koncerttel nagyon is diszharmoniaiban lévő szuronyerdő fenyegető nagysága két esztendeje is lokalizálni tudta a Balkánon a görög-török háborút.

Mig így van ez a gyakorlatban, az elmélet terén a számos kongresszus, az interparlamentáris konferenciák és a nemzetközi békeliga küzd, hogy béke legyen. Eredményeik közt a genfi egyezmény a legnemesebb. A vöröskereszt a béke fehér galambjának szabad röptét a háboru ezer pusztításai közt is biztosítja. A hágai kongresszus bölcssei arra vannak hivatva, hogy a gyakorlat és az elmélet között megtalálják a harmóniát. Munkájuk nehéz, de hivatásuk nemes volta bizton erőt ad hozzá.

A debreczeni ev. ref. főiskolai ifjúság Bethlen-ünnepélye.

A debreczeni ev. ref. ifjúság szétküldte díszes meghívóit a 24-iki ünnepélyre. A meghívó egész terjedelmében a következőképen hangzik:

Meghívó a debreczeni főiskolai ifjúság által Bethlen Gábor erdélyi fejedelemnek Nagy-Enyeden felállítandó

pennát is eltette megőrizés végett, melylyel a nagy ember a nevét beírta vala az emlékkönyvbe? . . . Hogyan emlékezhetnék?!

Elmentem hát lakására, de beteg volt s nem fogadhatott. Mivel a terminus közeledett a lejáratához vettem Calderoninál egy fotografiát, mely Jókait ábrázolta, bele tettem egy borítékba s egy ötforintosot is azonfelül, nem tudtam, hogy Jókai kéziratokat mindenkinek ad, aki legalább két forintot ad s a beküldött pénz az erdélyi magyar közművelődési egylet.

A fénykép mellé a következő cynikus levelet csatoltam, melyet egyik barátom — Szalay János — irt le kalligraficé:

Üdvöt az olvasónak!

Mélyen tisztelt Uram!

Egy osztrák nő nevében, ki szép (mint Eudymion álma!), előkelő (nagyatyja hadtestparancsnok volt Grácban) és fiatal, kérve-kérem Önt, mélyen tisztelt Uram, sziveskedjék az ide mellékelt fotografiát névaláírással ellátni. A delnő, kinek kérésére bátorkodom e sorokat Önhöz intézni, Önt német fordításban megjelent regényei után ismeri és a naiv lelkek rajongásával tisztelven Önnel teremtő elméjét, ohajtva-ohajtva Öntől névaláírással fényképet birni (germanizmus) s magyarul is azért tanul, hogy Önt eredetiben érthesse s nem rég engem kért fel, hogy szerezzem azt öntől, a regényírók nagyfejedelmétől, meg. Vakartam végtelenül a fejemet: hogy jelentkezzem audienciára Jókai Mór őfelségénél, a regényírók királyánál?! de hát az ifjú és szépséges szép asszony kérésére olyan lány lett az én szívem, mint a liba mája s rögtön eszembe villant, hogy a „Nemzet”-ben olvastam, miszerint Ön, mélyen tisztelt Uram, két forint összeg beküldése mellett — melyet én nem adnék az E. M. K. E.-nek — kéziratokat küld. Ergo ide mellékelek egy zöld ötöst s még egy-

szobra javára a főiskola kebelében fennálló „Erdélyi Kör” kezdeményezése folytán 1899. május hó 24-én délután 5 órakor az „Arany Bika” szálloda dísztermében rendezendő ünnepélyre. Belépti díj: Két korona. Pályójegy: Tíz korona. Jegyek előre válthatók: Békés Lajos, Szent-Királyi Tivadar és Zádor Lajos urak kereskedésében. Felülfizetések köszönettel fogadhatók és hirlapilag nyugtáztatnak.

Védnökök: A tiszántúli ev. ref. egyházkerület részéről: Kiss Áron, püspök, főrendiházi tag. Gr. Degenfeld József, főgondnok, Hajdu vármegye és Debreczen sz. kir. város főispánja. Az erdélyi ev. ref. egyházkerület részéről: Dr. Bartók György, püspök. A nagyenyedi szoborbizottság részéről: Zeyk Dániel, Alsófehér vármegye főispánja, a nagyenyedi Bethlen-kollégium főgondnoka, a szoborbizottság elnöke. Bernáth Elemér, a debreczeni kir. itélőtábla elnöke. Csiky Lajos, a debreczeni ev. ref. főiskola rector-professzora. Dobiécki Sándor, a magyar királyi államvasutak debreczeni üzletvezetője. Igyártó Sándor, a debreczeni kir. törvényszék elnöke. Komlóssy Arthur, Debreczen sz. kir. város főjegyzője. Kocuz Ákos, a Vidéki Hirlapírók Országos Szövetségének debreczeni elnöke. Márk Endre, a debreczeni ügyvédi kamara elnöke. Rásó Gyula, kir. tanácsos, Hajdu vármegye alispánja. Simonffy Imre, kir. tanácsos, Debreczen sz. kir. város polgármestere. Szabó Kálmán, a debreczeni kereskedelmi és iparkamara elnöke. Szell Farkas, a debreczeni kir. itélőtábla tanácselnöke, a „Csokonai-Kör” elnöke. Szunyog Sándor, kir. tanácsos, debreczeni pénzügyigazgató.

Az ünnepély sorrendje.

1. Honf. dal. Gaál Ferencztől. Előadja a Városi Dalegylet.
2. Megnyitó beszéd. A debreczeni ev. ref. főiskolai ifjúságnak nevében tartja: Kun Béla, a joghallgatók segítő-egyesületének elnöke.
3. A Bethlen-szobor-bizottságnak és Nagy-Enyed városának részéről Fogarasi Albert enyedi főgimn. tanár beszéde.
4. A szobor helye. Nagy-Enyedre s annak multjára vonatkozó alkalmi költemény. Irta: Váró Ferencz, enyedi főgimn. tanár; szavalja: Kovács Zsigmond, debreczeni hittanhallgató.
5. Liszt Ferencz II. magyar rhapsodiája. Zongorán előadja: Jó Irma k. a.
6. Felolvasás. Tartja: Rákosi Viktor.
7. Vonós négyes. Böhmertől. Előadják: I. heggedün: Pásztor Gyula, II. heggedün: Simonescu Sándor, violán: Takács Endre, gordonkán: László Jenő joghallgatók, a „Debreczeni Főiskolai Zenekör” tagjai.
8. Felolvasás. „Legújabb verseiből” tartja: Szabolcska Mihály.
9. Monolog. Előadja: Boross Lajos debreczeni joghallgató, az „Erdélyi kör” elnöke.
10. Népdalok. Hoppe Rezsőtől. Előadja a Városi Dalegylet.

szer könyörgöve-könyörgők, fölséges Uram! teljesítse alázatos kérésemet s írjon egy-két sort a fotografiára s kegyeskedjék azt mentől előbb alulírottához átküldeni.

A szép asszony megígérte, hogy ha meg tudom szerezni, hát viszonzásul sajátkezűleg készített mandulás tortát küld nekem. Igérem Önnnek, hogy a tortának a kisebbik feléről Önnnek javára lemondok. De ha kérésemet megtagadja, akkor — quos ego! — hamisítani fogom az ön aláírását, de úgy, hogy Ön maga sem fogja megismerni a hamisítást s a fénykép úgy kerül majd a szőke osztrák urhölgy albumába. A tortát pedig magam eszem meg.

És most, mint Komáromban mondják, Istennek ajánlom, aki tartsa meg hazánk, a világirodalom, az emberiség javára, mint néhai főpolgármesterünk szokta volt mondani, — az emberi kor legvégső határáig.

Alázatos tisztelője

Kontúr Béla.

Nem telt bele egy hét s egy ajánlott levelet kaptam s benne volt egy nyugta az öt forintról, melyet az E. M. K. E. pénztárnoka irt alá és két fénykép. Mind a kettőn irás, a szellemiírás kézírása. Az egyik: ez volt; „Kontúr Bélának — Jókai Mór.” A másikon, mely a világhírű író díszmagyarban ábrázolta, ez a velős mondat:

„Az asszonyszívbe nem lehet annyi keserűséget önteni, hogy ami egyszer édes volt, keresztül ne érezzék rajta.”

A tulsó oldalon pedig a szép asszony neve tulajdonító esetben és Jókainak aláírása . . .

A mandulás tortát meg is kaptam, de bizony megettem magam. (Szalay Jánosnak sem adtam belőle egy harapásnyit sem.) Mentségemül szolgáljon, hogy nagyon szerettem a mandulás tortát s még annál is jobban ezt a szép szőke asszonyt . . .

Reflexiók a nagyenyedi állatkiállításra.

A Budapesti megjelenő „Gazdasági Lapok” 20-ik számában a f. hó 4-én tartott tenyészállatkiállításról az alább egész terjedelmében hozott kiválóan érdekes cikkben emlékezik meg. Egész terjedelmében hozzuk eme cikket és ajánljuk gazdáink figyelmébe.

Megemlékeztünk már mult számunkban a f. hó 4-én Nagy-Enyeden tartott és díjazással egybekötött állatkiállításról, ezuttal azonban ismét visszatérünk arra, mert az ott látottak érdemesek arra, hogy azokból a tanulságot levonjuk.

A kiállítás tervezete szerint nemcsak szarvasmarhák, de sertések, juhok és bivalyok is kiállíthatók és díjazhatók voltak, csakis a ló volt a kiállítás keretéből kirekesztve. Mi ezuttal a kiállításnak a szarvasmarhákra vonatkozó részével ohajtunk csak tüzetesebben foglalkozni, annyival is inkább, mert Erdélynek ez a specialitása, lévén az erdélyi marha messziföldön is jó híreiről ismeretes.

Erdélynek majdnem egész területén — annak idején úgy határozott a földművelésügyi minisztérium illető ügyosztálya — a magyar-erdélyi, no meg a pinzgau és havasi fajták nyertek polgárjogot. A tenyésztés tehát ez irányban fejlődött s így oda is beplántálódott a tarka marha divatja, amely ma már sok hívt és apostolt nevez ott is magáénak.

A nagyenyedi kiállítás prospektusában is kifejezésre jutott a két tenyészállat léte, mert a díjazásra úgy a magyar-erdélyi, mint a pinzgau és havasi fajták is felvették. A tervezők azonban számoltak a körülményekkel, s nagyon helyesen fogták fel a dolgot akkor, mikor a díjak megállapítása tekintetében a magyar-erdélyi marhának adták a tulsulyt.

A kiállításán bemutatva lett körülbelül 200 darab szarvasmarha, s dicséretére legyen mondva Alsófehérvármegye tenyészetének, e szám közt alig volt 10% tarka marha, a többi mind hamisítatlan tiszta magyar-erdélyi fajta volt, melyek közt nem egy olyan példányt láttunk, amely diszére válnék nem csak egy vármegye szűkebb keretében, de bármely országos jelleggel rendezendő kiállításnak is.

A jurynek felette nehéz helyzete volt abban, hogy a sok szép anyagból a díjazásra legérdemesebbeket kiválassza; különösen a községek bikáinak díjazása okozott nagyobb gondot, mert ott egy-két állat leszámításával, csupa kifogástalan, jól gondozott s igen jó kötésű állat küzdött a palmaért. A kiállított községi bikák azt mutatták meg nekünk, hogy a vármegye tenyészetén nagyon helyes alapokon nyugszik. Az apaállatok legtöbbször a gróf Teleky Árvéd, Ugron Zoltán, Sperker Ferencz urak és a r. k. status tenyészetéből valók; s ezzel megmondunk mindent, mert olyan apaállatokkal bírnak a községek, amelyeknek származása előtt ma már az egész országban kalapot emelnek a gazdák. Jól esett nekünk erről Nagy-Enyeden is meggyőződést szereznünk, mert mi azok közé tartozunk, akik folyvást azt hangoztatták, hogy Erdély legnagyobb részében egyedül csak a magyar marhának van létjogosultsága, s ez az anyag az, amelynek fejlesztésével és javításával a legnagyobb sikert érhetjük el. Az enyedi kiállítás teljesen igazolta a magyar marháról táplált jó véleményünket, mert nem egy, még a havasok közt élő egyszerű oláh paraszt is oly kifogástalan marhát állított ki, amely minden tekintetben kiállja a legszigorúbb kritikát is. Ezt pedig mi az Erdélyben ismert és fentemeltetett hírneves tenyésztők és a kerületi állattenyésztési felügyelők javára írjuk, akik a tenyésztés terén kitünő példaadással és a megfelelő apaállatok gondos kiválasztásával igyekeztek a népies tenyésztés ügyén lendíteni.

A magyar marha tehát dominálólólag lépett fel Alsófehérvármegyében s ez adta meg a nagyenyedi kiállításnak azt a karakterét, amelyet mi a legjobb jelnek veszünk a magyar marha jövője tekintetében.

Általános feltűnést és bámulatot keltett gróf Teleky Árvéd ur, drassói nagybirtokos, gyönyörű magyar-erdélyi tenyészbika-collectiója. A tenyészetéről országos hírnévre szert tett fiatal gróf 16 drb 1—2 éves és 3 darab 3 éves bikával jelent meg a kiállításán, amihez még csak azt tesszük hozzá, hogy a kiállított 1—2 éves bikák a mult hó 28-án Nagy-Szebenben tartott kiállításán is bemutatattak, s ezt a 100—120 kilométer hosszú utat Drassótól Szebenig és Szebentől Enyeden lábba tették meg, anélkül, hogy a hosszú utáradalmat azokon csak kissé is láthatók lettek volna. De hát nem is lehet ezen csodálkozni, mert azok az állatok oly irányban vannak nevelve, hogy a legnagyobb erő kifejtésre, strapáczióra is képesek legyenek; hatalmas és kifogástalan erős csontozat, mely és arányos test, e tulajdonságok a Teleky gróf tenyészetének fő jellemvonásai, amit pedig gondos tenyésztés, megfelelő táplálás, helyes tenyészanyag-kiválasztás és — ami a fő — a szervezet felépítésére annyira szükséges szabad mozgás és levegőn tartással sikerült a nemes grófnak el-

érnie. Mint érdekes momentumot említem fel Teleky gróf tenyésztésénél, hogy ő igaz ökrököt nem tart, hanem tenyész teheneit használja járomba s ezektől nevelte fel pompás bikáit is. A gróf ur drassói tenyészete előttünk oly imponálólag lépett fel, hogy szükségnek és érdemesnek tartjuk azzal bővebben is foglalkozni, s legközelebb a tenyésztésből vett s a gróf ur által szívesen átengedett fényképfelvételekkel is illusztrált cikkből fogjuk azt olvasó közönségünknek bemutatni.

A havasi és pinzgauai fajták tekintetében az enyedi kiállítás szegényes képet tárt elénk. A bikákra megállapított díjak egyáltalán kiadhatók sem voltak, nem azért, mivel talán ilyen bikák kiállítva nem lettek volna, hanem azért, mert díjazásra érdemes és fajta-jelleget is magán viselő egyedek nem voltak. A kiállított bikákon láttuk meg legjobban azt, hogy a tarka marháknak és vidéken egyáltalán nincs helye, mert az a magyar marhával a meglévő viszonyok közt a versenyt fel nem veheti.

És itt kell hangsúlyoznunk azt a meggyőződésünket is, hogy Erdélyben, ha valahol, egyedül csak a szász vidéken van a pinzgau marháinak helye. A helyi és legelő-viszonyok, az intenzívebb irányú gazdálkodás s a szász nép nagyobb intelligenciája teszik itt is csak lehetővé, hogy ott e fajta létjogosultságát elismerjük, s erről győzőtt meg bennünket a nagyszabedű kiállítás is, ahol — a nagyenyedivel ellentétben — a pinzgau marha lépett fel dominálólag. A havasi és tejjagdásokban, amely pedig a szászok közt igen szép arányokban lesz üzve, lehet csak helye a különben szemre igen szép és elég bőven tejelő pinzgau fajtának, bár mi azt hisszük, hogy ugyanazon, vagy talán még jobb eredményt érhetnők el az Erdélyben honos és ősidők óta ott élő havasi riska marhával is, amely szintén bő tejelő fajta és gyorsan is fejlődik, egyetlen hibája csak az, hogy kicsiny testű s így a hustermeles tekintetében a pinzgauinak alatta áll. De hát ez olyan tulajdonság, amelyen lehet segíteni, s mi már láttunk is olyan riskákat, amelyek e tekintetben versenyre kelhetnek a piros-tarkákkal. Egyáltalán a havasi gazdálkodás és szarvasmarha-tenyésztés érdekében sajnálatosnak tartjuk, hogy eddig e marhára kevés gond fordított s csak az újabb időben képezi ez is az állam gondoskodásának tárgyát. Ugy tudjuk egyébként, hogy Lickl Károly állatteny. k. felügyelő e tekintetben, különösen Hunyad megyében már is, szép sikerekre hivatkozhatik. Nagy-Enyeden azonban a havasi riska marha egyetlen példánnyal sem lett bemutatva.

A nagyenyedi kiállítás sikere tehát a magyar-erdélyi szarvasmarha fajtának diadalát jelenti, és e diadal szabja meg a vármegye gazdáinak és gazdasági egyesületeinek azt az irányt, amelyen tovább haladniuk kell és érdemes. Gyönyörű szép anyag, nagy kincs fekszik ott a magyar fajtájú szarvasmarha-állományban, s csak a gazdák tevékenységétől és szorgalmától, a megyei gazdasági egyesület buzdító és oktató munkájától függ most már, hogy e kincs szépen is kamatozzék. Mi nyugodt lélekkel bizunk a jövőben, mert tapasztaltuk azt, hogy a vármegye köz- és mezőgazdasági életének, haladásának ügye jó kezekbe van letéve.

Zeykfalvi Zeyk Dániel, főispán s a gazd. egyesületnek kitűnő elnöke, teljesen az az ember, akire minden időben számítani lehet. Nemcsak mióta-főispán ő, de egyúttal mióta-gazda is, akinek nagyon is szíven fekszik vármegyéje mezőgazdaságának ügye, s aki minden alkalmat, minden eszközt megragad ahhoz, hogy a mezőgazdaság és különösen az állattenyésztés ügyét segítse, támogassa, s ebben a munkásságában a munkatársaknak olyan hatalmas gárdája áll segítségére, amely a sikert előre is biztosítja. Hogy többet ne említek, talán elég lesz e tekintetben a kitűnő gazdára, gróf Teleky Árvédre, Szalánczy Lőrinczre, gróf Bethlen Sándorra, báró Bánffy Kázmérra, Zeyk Endrere, Tóth Miklósrá és az egyesület tevékeny és kiváló titkárára, Székelyhidy Viktorra hivatkoznom, — akik vállvetve törekednek azon, hogy a megye gazdaságát emeljék s előbbre vigyék.

Nekik és a földművelésügyi kormány derék közgeinek, Lickl Károly és Szász István állattenyésztési felügyelő uraknak köszönhető az, hogy a kiállítás ilyen szépen sikerült, amit még érdekesebbé tesz azon körülmény, hogy hosszú idők után csak most lépett újra a vármegyei gazdasági egyesület az agilitás terére, s mindjárt első nyilvános szereplése is ilyen szép sikerrel dicsekedhetik.

Nem hagyhatom e helyütt megemlítés nélkül azt sem, hogy Nagy-Enyed városa — hagyományos ősi szokásához híven — most is a legnagyobb előzékenységgel sietett a gazdasági egyesület akciójának támogatására, s a rendezés sikerében a város derék polgármestere, Kovács Gyula ur, szerzett kiváló érdemeket. De a város még tovább is ment; úgy a juryt, mint a vendégeket és kiállítókat is egy a kiállítás terén e célra

berendezett helyiségben egy pompás lucullusi lakomával vendégelte meg.

Derék város az, amely ennyit tesz a megye érdekében! Most már el is hisszük, hogy a jövő évi kiállítás az ideit siker tekintetében még inkább tulszárnyalni fogja.

Vegyes hírek.

— **Lapunk mai száma hat oldal terjedelemben jelenik meg.**

— **Sorozás.** Nagy-Enyeden és a nagyenyedi járásban e hó 18-án és 19-én folytak le a sorozások igen kedvező eredménnyel. Nagy-Enyeden az I. korosztályból 17 egyén, a II. korosztályból 5 egyén, a III. korosztályból 3 egyén soroztatott be; a besorozottak közül 3 egyéves önkéntes. A nagyenyedi járásban sorozásra előállott 522 egyén, besoroztatott az I. korosztályból 87 egyén, a II-ből 24 egyén, a III-ből 36 egyén. A sorozó bizottság a sorozás első napján Kovács Gyula polgármester, másnapján Szász József főszolgabíró végelszerező házainál volt ebédre hivatalos.

— **Kis József emlékére.** Ki Alsófehér vármegyének a század elején 20 éven főjegyzője, majd haláláig alispánja volt, ismereteit a nagyenyedi Bethlen-kollégiumban szerezte és magyarigeni nagybirtokos volt, hol hamvai is pihennek. A székelyudvarhelyi kollégium kegyeletes ünnepet rendezett, mert Kiss József volt az, ki 80,000 forint adományával ezen kollégiumot életképesé tette. A szép ünnepélyről az „Udvarhelyi Híradó” a következőket írja: Szép, lélekemelő ünnepélynek volt színhelye áldozócsütörtökön délelőtt a ref. kollégium nagyterme. Az intézet két nagy jöltevényének, baczkamadarasi Kis Gergely- és Kis Józsefnek emlékére rendezte az ünnepélyt a kollégium előjárósága. Az intézetet kívülről is gírlándokkal és nemzeti lobogókkal díszítették föl, míg a nagytermet, az ünnepély színhelyét, valóságos zöld erdővel vették körül. A valóban előkelő közönség, mely az ünnepélyre külön meghívók útján is meg lett hívva, oly nagy számban jelent meg, hogy még a folyosó nagy részét is elfoglalta. A műsort zenekar által kísért orgonaverseny nyitotta meg, mely után a közönség a „Te benned bízunk”-at énekelte el, minek elhangzása után Kádár Dénes vallásnár mondott egy valóban szép imát. Emlékbeszédet Gönczi Lajos igazgató tartott, méltatva az intézet némes, feunkölt gondolkozású jöltevéit, majd Márton Árpád S. o. tanuló szavalt a Ravasz Árpád tanárnak ez alkalomra írt „Emlékezés alapítóinkra” kedves költeményét. A költemény, melyet Márton igen ügyesen adott elő, a közönséget a szerző iránt oly óvációra ragadta, hogy kénytelen volt a színen megjelenni. Az ünnepélyt az ifjusági vegyeskar „Fel hazánk” éneklésével zárta be.

— **Villámütés.** A május 4-iki zivatar alkalmával Diomál községben a Magura nevű hegyen, mely régi okmányokban Kerekhegy néven fordul elő, a villám lecsapott s 3 ökröt agyon sujtott.

— **Állategészségügyi kimutatás.** Rühkór Alamor 1 udvar, Berve 4 udvar, Demeterpaták 2 udvar, Diombár 1 udvar, Hosszutelek 1 udvar, Pókafalva 1 udvar, összesen 7 község 10 udvar. Sertésvész: Akmár 3 udvar, Alvincz 5 udvar, Karna 1 udvar, Kisfalud 1 udvar, M.-Becze 7 udvar, M.-Csesztve 1 udvar, M.-Ujvár 1 udvar, Szarakszó 4 udvar, Versegyháza 11 udvar, Vadverem 1 udvar, Vingárd 4 udvar, összesen 11 község.

— **„Éljen.”** Nagyon sokszor esett meg már velünk, hogy a viszonyainkat nem ismerő külföldi Ausztriába, hol valami szláv országocskába olvasztott be bennünket geográfiai és ethnográfiai ismereteinek szűkre szabott tárházában. Az a meglepetés azonban nem igen ért még bennünket, hogy az egész Csehországot, ezt a szép darab földet egész népével együtt elsikkasszák a mi javunkra. Most megessett ez a csoda Franciaországban, nem is egyszer, hanem kétszer egymásután. Nemrégiben a prágai Sokolu diák-egyesület tagjai Párisba rándultak a cseh-francia testvériség megkötésére. Nagy ámulásukra a sorbonne-i kollégák viharos „Éljen” kiáltásokkal üdvözölték őket a Gare de l'ouestben és nem csekély fáradságukba került, amíg a tévesztett czimzsről felvilágosíthatták az udvarias fogadó bizottságot. A másik eset az volt, hogy egy nancy-i új czég körlevelet intézett a prágai kereskedő-világhoz, még pedig magyar nyelvű körlevelet. Köszönjük a jóakaratot Csehország francia ismertetőinek, akik neves honfitársuknál, Tissot urnál, a Czigányok országa című híres leírás szerzőjénél aligha ismerik jobban Magyarországot és Bohémiát.

— **Murillo.** A kölni Wallra-Richartz-muzeum 100.000 márkáért megvásárolta Murillo „Portiuncula” című festményét. A vételárból 72.500 márkát a városnak 54 művészi lelkületű polgára fedezett, a többi pedig a

város adta hozzá. A muzeum ezáltal elsőrangú művel gyarapodott. A megvásárolt festmény, miúgy egy német művészeti lap írja, azok közül való, amelyeket Murillo 1675 körül a szevillai kapuczinusok temploma számára festett. A nevet egy Spaleto közelében lévő kis kápolnától vette, melyben Szent Ferencnek egykor Krisztus, Mária és az angyalok megjelentek, kik rózsákat szórtak reá.

— **Angol prűdéria.** A szemérmes missek országában esett meg ez a mulatságos história. Vicomtesse Haberton, aki szenvedélyes kerékpározó és mindig nadrágban ül a gépre, a minap egy kis tourra indult Londonból és Ockhamban a „Fehér ló”-nál akart reggelizni. Nagy meglepetésére a vendéklősné kurtán kijelentette, hogy ő — ugyan ilyen illetlenül öltözött hölgynek nem ad inni, sem enni. A vicomtesse tényleg kénytelen volt bosszusan továbbkarikázni más vendéglőbe. A Cyclists Touring Club, amelynek lady Haberton is tagja, elhatározta, hogy elégtételt szerez a megsértett tagtársnak és becsületet a kerékpár-nadrágoknak. Panaszt emeltek a bíróság előtt s egyúttal kimondták a bojkottot a „Fehér ló”-ra, amely eddig éppen a kerékpárosok pártfogásából élt.

— **Elektromosság a gabonában.** Az „Englisch Mechanic” című szaklap az elektromosságuk a növényzetre gyakorolt befolyását tárgyalja. A kísérleteket éjjel végezték ivlámpákkal, rávetítvén az erős fényt különböző növényekre. Tíz évi folytonos próbálgatás azonban semmi különös eredményre nem vezetett. Legújabbban Semlim Lemström finnországi tanár még tovább ment, amennyiben az áramot egyenesen az élő növényekre vezette keresztül. A kísérletnek nagy sikere volt, mert a fák, bokrok gyors növekedésnek indultak. Dr. Cook Cliftonból még előbbre haladt egy lépéssel. Ő egy kert egész talaját elektromos drótvezetékekkel hálózta át s ennek folytán a virágfakadás, gyümölcs-termelés csodálatos bőséggel és gyorsasággal történt. De sőt a gabonaszemek elektromozása is kitűnő hatásának bizonyult a termésre nézve. Nemcsak a mennyisége, hanem a minősége is nagyon megjavult. Amikor a környékbeli parasztok meghallották a dolgot, mindnyájan vékaszámra hordták Cook laboratóriumába a gabonát. Hogy lesz-e az elektromozásnak eredménye, azt az idej termés fogja megmutatni.

— **A Nagy Képes Világtörténet** második kötete megjelent. A munka Gyomlay Gyula kitűnő tudósunk, az új akadémikus nevét viseli homlokán, s a görögök történetét adja a római hódítás koráig. Eddig élt a görögség önálló nemzeti életet, eddig van külön története. De hatása ezután sem szűnt meg. Módosítja a köztársasági Róma erkölcsét. Később, Konstantinápoly alapítása után, egy egész új, külön műveltség fejlődött belőle, új vallási és politikai felfogás: a byzanci. A görög szellem a középkorban sem szűnt meg politikailag hatni, s elég erős, hogy megtörje a keresztény világ egységét. Művészetük sem halt ki a nemzetélet megszűntével. Maradványai teszik a Rómában fennmaradt műemlékek remekét, mintegy örök kánonja maradtak a művészetnek. Midőn a kereszténység ellene fordul e pogány emlékeknek, hanyatlás áll be a művészetben világszerte. S ha a kereszténység első századainak történetét nem ismerjük elég világosan, annak egyik oka a művészi tespedés. A világ akkor lát újra nagy művészetet, midőn a renaissance feltámasztja az antik emlékek kultuszát. E gazdag nép szellemi életének legdusabb időszakával foglalkozik Gyomlay könyve. A kötetel egyidejűleg jelent meg a nagy vállalat 25-ik füzeté, melyben a görög rész kezdődik. Lesz alkalmunk bővebben is foglalkozni e munkával. A könyvben a tárgy természeténél fogva tömredek a szebbnél-szebb illusztráció és műmelléklet, úgy, hogy e kötet még sokkal gazdagabb, mint az első volt. A kötet ára diszkötésben 8 forint. Részletfizetésre is kapható. Egyidejűleg füzetekben is megjelenik. Kapható füzeteként 30 kr-ért Révai Testvérek Irod. Int. Részvénytársaságnál (Budapest, Üllői-ut 18.) s minden hazai könyvkereskedésben.

— **Fontos háziasszonyoknak.** Sok gondot okoz a háziasszonyoknak a kávé beszerzése; mi ajánljuk, forduljanak Fratelli Deisinger hírneves fiúmei kávé-behozatali kereskedőkhöz, kik a magyar kávéoknak is szállítói.

— **Oly kávé-ital bevezetése,** leginkább a családokba, amely az egészséget elősegíti és egyúttal a táphianyú, idegeinkre annyira hátrányos bakbákvét nélkülözhetővé vagy legalább ártalmatlanná teszi, hosszú időn át lelkiismeretes orvosok és emberbarátok törekvését képezte. Kathreiner Kneipp-malata-kávéjában végre megtalálták a pótlékot, amely az oly általánosan elterjedt, legyőzhetetlen szükségletté vált szokást, a napjában egyszeri és kétszeri, sőt többszöri meleg kávé-ivást nem akadályozza és a célt mégis eléri, a keresett élénkítést az egészséges kára nélkül uyujtva. Kathreiner Kneipp malata-kávéja különösen a kedvelt bakbákvé jó ízét illetőleg ehhez is a legjobb pótlékban bizonyult az eddig használt szurrogátok helyett, amelyek csak festőszerű szolgáltak. Megóvja a jó ízt, azt még kedvesebbé, enyhébbé és kellemesebbé teszi. Végül

ezen háziás gyártmány használata által (valódi csak az ismert eredeti csomagokban a „Kathreiner“ névvel, de soha sem nyitva kimerve) minden családban jelentékeny megtakarítás éretik el, és így kettős szolgálatot tesz az általános jólétnek.

Közgazdaság.

A szőlőszelvény kártétele.

Az elmúlt napokban, a szőlő kihajtása, illetve kilevelése idején, a vármegye területén több szőlőben járva, több helyen láttam, hogy egyes szőlőlevelek szivaralakúvá összesodródva s egyes zsenge hajtások elfonnyadvá lecsüngenek a szőlőtőke elálló vesszőiről. A szőlőlevél ezen összesodródását s a zsenge hajtások megrágását egy szép, aranyzöld színű, fényes, olykor egy kissé kékes zöld vagy ibolyás árnyalatu bogár, a szőlőszelvény (szivarbogár, oláhu: szucs) (Rhynchites betuleti) okozza. A bogár 5–6 mm. hosszú és 3–4 mm. széles.

Rendesen május közepe táján jelenik meg a kötött talaju és szőlőt védett szőlőkben, némelykor nagyobb mennyiségben is, midőn kártétele is — magától értehető — nagyobb.

Nem tévesztendő össze ezen rovar a kis zöld cserebogárral (anomala aenea), mely kétszer akkora és júniusban jelenik meg; ugyan ez is káros, mennyiben a szőlő leveleit rágja.

Május elejétől a hó végéig a bogár nőténye a fűthöz legközelebb eső szőlőlevél nyelét egy kissé megrágja vagy annak szálait kiszedegeti, minek következtében a levél a nedvkeringés megakadályozása folytán hervadni kezd és lekonyul. A lecsüngő levelet néhány óra múlva a szőlőszelvény nőténye kiváló ügyességgel kezd összegöngyölyíteni, mindig a levél egyik szélén kezdve s az összecsavarás alkalmával a potrohával szükség szerint csirizszerű ragasztó anyagot választ ki s ezt használja fel az összeragasztásra. A levél összesodródásával a bogár körülbelül 1–2 óra alatt készen van. Ha a levél összesodródásával és ragasztásával végezt, — néha a közben is — hosszúra nyult fejével az egymást fedő 2–3 levélretegben befur a szivaralakba s azután potroha végét ezen furás mellé helyezi s oda petét (tojás) tesz, mit, ismét megfordulva, az előbb furt lyukba helyez s azután a nyílást betakarja.

Egy nőtény rendszeren 8–10 petét rak.

Ha egy ilyen szivaralakúvá összesodrott levelet óvatosan kibontunk, benne több, parányi, gyengén sárgás, fényes petét találunk, mert nemcsak ugyanaz rak petét, mely az összesodrást végezte, hanem némelykor egy másik is.

Ezután a rovar maga elpusztul, de a lecsüngő szivaralakokban lévő petékből 8–10 nap alatt kikelnek a kukacok s a levél belsejéből táplálkoznak, s mire az összesodrott levél belsejét fölemésztik, akkorra ki is fejlődnek. Később a levelek nyelei elszáradnak s eső és szél által is megrogálva a földre hullanak, de ha ez meg nem történik is, a kukacok bebábozódás végett a földbe mennek s ott szeptemberig megint kifejlődnek, de kártételüket csak jövő májusban kezdik meg.

A bogár kártétele abban áll, — ha elszaporodásának elejét nem vesszük s nagy mennyiségben lép fel — hogy a tőke leveleit és fiatal hajtásait is oly mérvben metszegeti le, hogy a tőke majdnem kopaszon marad s így a termés is az évre veszve van kisebb-nagyobb mértékben.

A védekezés a bogár szaporodásának megállításában, vagyis abban áll, hogy ha ilyen szivaralakú leveleket látunk, azokat kapálással vagy gyomlálással kapcsolatosan a munkásokkal leszedetjük, — de minden esetre június közepéig, míg a hernyók még benne vannak — és elégetjük s ugyancsak májusban a reggeli órákban összegyűjtjük a rovarokat és elégetjük azokat is. Azonban, hogy pusztításunk sikerrel járjon, mindnyájan szét kell néznünk s pusztítanunk 2–3 éven át, hogy hosszabb időre megmenekülhessünk tőle. L.

A Triesti Általános Biztosító Társulat (Assicurazione Generali) f. é. április hó 22-én tartott 67-ik közgyűlésén terjesztettek be az 1898. évi mérlegek.

A jelentés különösen kiemeli, hogy Hegedüs Sándor igazgató-tanácsos ur kereskedelemügyi miniszterre történt kinevezetése folytán az intézet igazgatóságából kilépett, mely körülményről az igazgatóság a közgyűlés alkalmával következőképp emlékezik meg:

„Tisztelt Urak! Engedjék meg, hogy jelentésünk első helyén rokonszenvünknek adjunk élénk kifejezést azon nagyrabecsült férfinak, ki ő Felsőke kegyéből megbízást nyert a magyar kereskedelmi miniszter magas és diszes állásának elfoglalására. Hegedüs Sándor rendkívüli tehetsége így teljes mértékben nyert elismerést és midőn ez örömdetes tényt Önökkel egye-

temben öszinte melegeggedéssel üdvözöljük, melyen fáljuk egyuttal azon veszteséget, mely ezáltal intézetünkre hárul, mert társaságunk kénytelen lemondani ezen férfi közreműködéséről, ki őt 16 éven át felette buzgó és becses támogatásban részesítette. Kérjük szíves felhatalmazásukat arra nézve, hogy az itt kifejezett érzelmeinkről ez évi közgyűlésünk jegyzőkönyvében megemlékezhessünk.“

Az előttünk fekvő jelentésből látjuk hogy az 1898. december 31-én érvényben volt életbiztosítási tőke-összegek 449.227,817 korona 22 fillért tettek ki és az év folyamán bevett díjak 19.100,562 korona 14 fillérre rugtak. Az életbiztosítási osztály díjtartaléka 8.641,165 korona 59 fillérrel 114.696,582 korona 69 fillérre emelkedett.

A tűz- és szállítvány-biztosítási ágakban a díj- és illeték-bevétel 27.135,669 korona 94 fillért volt, miből 11.372,530 korona 78 fillér viszontbiztosításra fordított, úgy, hogy a tiszta díjbevétele 15.763,139 korona 16 fillérre rugott, mely összegből 12.490,283 korona 14 fillér mint díjtartalék minden tehertől menten a jövő évre vitetett át. A jövő években esedékessé váló díjkötelezvények összege: 71.175,674 korona 21 fillér.

Károkkért a társaság 1898 ban 26.527,284 korona 40 fillért folyósított. Ehhez hozzáadva az előbbi években teljesített kárfizetéseket, a társaság alapítása óta károk fejében 633.489.520. korona 86 fillérnyi igen tekintélyes összeget fizetett ki. Ebből a kártérítési összegből hazánkra 118.290,059 korona 49 fillér esik, mely összeget a társaság 175.585 káresetben fizette ki.

A nyereség-tartalékok körül, melyek összesen 14.985.029 korona 98 fillérre rugnak, különösen kiemelendők: az alapszabály szerinti nyereségtartalék, mely 5.250.000 koronát tesz ki, az értékpapírok árfolyamán adózására alakított tartalék, mely az 1.604,315 korona 04 fillér külön tartalék, ugyancsak az évi nyereségből kiharított 903.418 korona 70 fillérrel 9.575,029 korona 98 fillérre emeltetett fel; továbbá felemlítendő még a 160.000 koronára rugó kétes követelések tartaléka. Ezeket kívül fennáll még egy 560.000 koronát kitevő külön alap, melynek az a rendeltetése, hogy az életbiztosítási osztályban a kamatláb esetleges csökkenését kiegyenlítse.

A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek első-rangu értékekben vannak elhelyezve, az idei átutalá-

sok folytán 143.645,142 korona 28 fillérről 153.073,167 korona 61 fillérre emelkedtek, melyek következőképp vannak elhelyezve:

1. Ingatlanok és jelzalog követelések	25.495,686-45
2. Életbiztosítási kötvényekre adott kölcsönök	13.126,433-54
3. Letéteményezett értékpapírokra adott kölcsönök	1.692,124-22
4. Értékpapírok	100.494,915-65
5. Tárca-váltók	711.252—
6. A részvényesek biztosított adólevelei	7.350,000—
7. Bankoknál levő rendelkezésre álló követelések, készpénz és az intézet követelése, a hitelezők követeléseinek levonásával	4.202,761—

Összesen 153.073.167-61

Ezen értékekből 43 millió korona magyar értékekre esik.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.
Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárugár részvénytársaság.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárugár részvénytársaság könyvnyomdájában.

K A V É

Fiuméből

közvetlen a tengeri hajóról szétküldve:

1 zsák 4 kgr. Rio kávé jó ízű	4.60
1 zsák 4 kgr. Portoriko kávé nagyszemű	5.60
1 zsák 4 kgr. Kuba kávé nagyszemű	5.76
1 zsák 4 kgr. Portoriko gyöngykávé	6.12
1 zsák 4 kgr. kék Java gyöngykávé	6.80

elvámulva, bérmentve és csomagolva minden más költség nélkül.

Arjegyzékekkel készséggel szolgálunk.
FRATELLI DEISINGER,

FIUME, szabad kikötő 34.

A magyarországi kávék bevásárlási forrása.

1-16 1814

!!! Használjon Ön FEGYVER-KEREKET !!!

Különös előnye:

utólérhetlen könnyű járás

(megerőltetés nem létezik.)

Steyri fegyvergyár

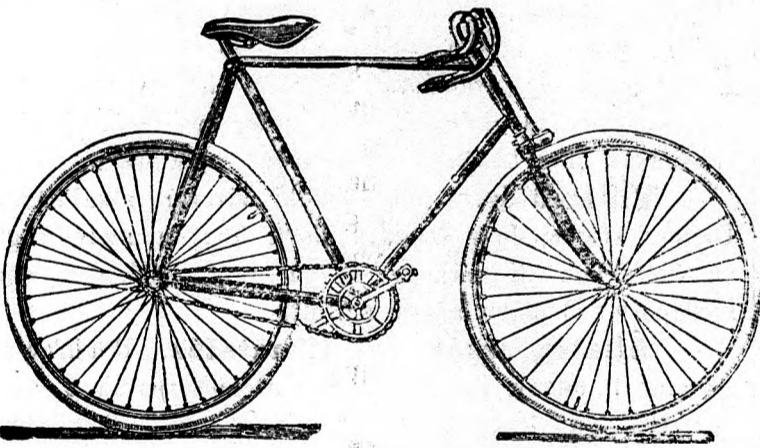
a világ legnagyobb kerékpárgyára.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Magyarországi vezérigénység:

KANN és HELLER cégénél

Budapest, Váci-körút 62.

1774 5-6

Az előpataki ásványos gyógyviz

a világ legelső égvényes vasas vizének ismertett el. **Szénsav- és vastartalomra fölülmulja az eddig ismert összes vasas vizeket,** nem vévén ki Pymont, Spaa és Schwalbachot is.

A vasas vizek közül az által tűnik ki, hogy **hajtó-sókat** tartalmaz és **szén-savas natronra** nézve **felülmulja az összes említett vizeket,** mi által világhírű a **gyomor jótékony hatására.**

Gyógyító hatása az előpataki ásványos gyógyviznek kitűnően bevált: a **gyomor és belek idült hurutjainál, gyomorgöres, gyomorégésben, máj- és lépdagatokban, sárgaságban, epekövekben,** egyáltalában gyermekeknek a szervezet ép és erős kifejlődését vas- és mézstartalmánál fogva meglepően elősegíti.

Az előpataki ásványvizeket nem csak a betegek használják, egészséges embereknek is üdítő italul szolgál s különösen borral vegyítve a háztartásnál általános használatban van.

Kapható minden jelesebb fűszerkereskedés és vendéglőben.

Főraktár Nagy Enyed, Gyulafehérvár, M. Ujvár, Tövis és ezek vidékére:

SCHÖNBERGER MÓR urnál

Nagy-Enyeden, Magyar-utca 52. sz.

1-20 1823

Sz. 1038-1899 tkvi

Arverési hirdetményi kivonat.

A vizaknai kir. járásbírósa mint telegkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Luca Vaszilje végrehajtónak Bielezn, Török Mária végrehajtást szenevedő elleni 67 frt tökékövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a gyulafehérvári kir. törvényszék kerületében a vizaknai királyi járásbírósa területén lévő Vizaknán fekvő, a vizaknai 2100 sz. telegkönyvben + A 1 r. sz. 1114. hr. sz. a foglalt, Bielezn Török Mária nevére felvett ingatlanra az árverést 600 frtban ezenel megállapított kiküldési árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1899. évi július hó 20-ik napján d. e. 9 órakor Vizakna városban ezen telegkönyvi hatóság hivatali helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldési áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók, a végrehajtató és képviselője kivételével, tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 60 forintot készpénzben, vagy az 1881. évi 60. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyam-

mal számított és az 1881. évi november 1-én 3333 sz. a kelt igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírokban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a banatpénznek a bíróságnal előleges elhelyezéséről kiállított szabályzerut elismervényt átsozogatni. Kelt Vizaknán, 1899 évi április hó 29-én. A vizaknai kir. járásbírósa mint tkvi hatóság kiadóhivatala.

Sissel Albert, kiadó.

1822 1-1

910-1899. szám

Arverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102 §. értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a nagyenyedi kir. járásbírósa 1898. V. 701-704, 705 sz. végzése által nagyenyedi Herbert Gyula végrehajtató javára o.-lapádi lakos Vosztnár Kreesun ellen 50 frt,

60 frt és 15 frt tőke, ennek kamatai és egyéb törvényes járuléka követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság foglalt és 480 frtba becsült két fehérszürü ökor, 1 ökörseker, egy 4 löerejű eséplőgép, 4 kalangya széna 12 szekérből álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a V. 704 3, 705 3-898. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis O-Lapádon az előjárás iródajánál leendő eszközésére 1899-ik évi június hó 10-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében, a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt N.-Enyeden, 1899 évi május hó 14. napján

Gajzágó Simon, kir. bírósági végrehajtó.

1820 1-1

Triesti általános biztosító-társulat.

KIADÁS

ASSICURAZIONI GENERALI. Nyereség- és veszteség-számla az A. mérleghez. Elemi-biztosítási ág (1898.)

BEVÉTEL

Table with 4 columns: korona, fil, korona, fil. It details financial transactions for the 'A' account, including insurance premiums, expenses, and interest.

Nyereség- és veszteség-számla a B. mérleghez. Életbiztosítási ág (1898)

Table with 4 columns: korona, fil, korona, fil. It details financial transactions for the 'B' account, focusing on life insurance operations, including policy fees and claims.

VAGYON

Az ASSICURAZIONI GENERALI vagyonállása 1898. december 31-én.

TEHER

Large table with 10 columns: Polyo szám, A tétel neve, A, B, Összesen, Polyo szám, A tétel neve, A, B, Összesen. It provides a detailed breakdown of assets and liabilities, categorized by type of asset or liability.

Besso József, Besso M., Dr. Bozza Camillo, Dr. János J. H., Dr. Levi J., Gróf Papadopol Miklós, Roman Jacur Manó, Segré V., Vivante Fortunat. Magyarországi vezérügynökség. Steinhart, Poór.

Bővebb zárszámadási jelentések az alanti ügynökségnél kaphatók. Ugyanott felvilágosítások a legnagyobb készséggel adatnak és élet-, tűz-, szállítmány és üvegbiztosítások az Assicurazioni Generali, jégbiztosítások a Magyar jég- és viszontbiztosító részv.-társaság és baleset elleni biztosítások az Első o. ált. baleset ellen biztosító társaság számára a legelőnyösebb feltételek és legolcsóbb díjak mellett fogadtatnak el.

563. számhoz. tkvi 1899.

Árverési hirdetményi kivonat.

A balazsfalvi kir. bíróság mint tekkönyvi hatóság közhírre teszi, hogy a balazsfalvi takarékpénztár végrehajtatónak Morár Niculaj a Mihaillác és társa végrehajtást szenvedők ellen 280 frt s jár. iránti végrehajtás ügyében a csufudi 82. számú tkjvben foglalt A + 1. r. sz. 143, 144. hr. sz. ingatlanára 224 frt; + 18—24. r. és 26—28. r. 1904, 2157, 2224, 2328 1, 2365, 653, 874, 537, 1207, 1152. hr. sz. ingatlanra, tekintve, hogy tagosítás alatt állanak, 461 frt; + 25. r. 145, 146. hr. sz. 14 frt; továbbá a csufudi 10. sz. tkjvben A + 1. r. 24 2, 30 2, 31. hr. sz. egész ingatlanra 195 frt; + 2. r. 231 1. hr. sz. 66 frt; + 8—57. r. 482 2, 504, 505, 650 2, 668, 674, 702, 714 2, 725, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 807, 809, 831, 838, 888, 888 1, 979, 991 2, 1037, 1052 1, 1092, 1156, 1301, 1386, 1387, 1412, 1421, 1422, 1432/2, 1477 4 1, 1567 1, 1570 2, 1795, 1842, 1921, 1930, 2052, 2062 2, 2070, 2244, 2279, 2301 2, 2351 2, 2380 1, 998, 354, 542, 545, 566, 1255, 1648 1, 2079, 2208, 2258, 161, és 162. hr. sz. ingatlanok felére 632 frt megállapított kikiáltási árban a végrehajtási árverést elrendelte s hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1899. évi június hó 2-án d. e. 10 órakor Csufud község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is el fognak adni.

Árverezni szándékozók kötelesek az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ban jelzett ár-folyammal számított óvadékképes értékpapirokkal a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismerésvényt átszolgáltatni.

A kir. bíróság tekkönyvi kiadóhivatala.

Balazsfalván, 1899. évi március hó 4-én.

Haubensild Károly,
tekkönyvi kiadó

1812 1—1

Több mint 50 év óta sikerrel használtatik:

ESZÉKI SPITZER-KENŐCS

ESZÉKI SALVATOR-SZAPPAN.

Valódi minőségben esakis, mint eddig, ezenül is Eszéken, felsőváros

Dienes C. J.-féle

gyógyszertárban készül és megrendelhető.

Szeplőket és májfoltokat,

valamint az összes bőrtisz-tátalanságokat biztosan el-távolít.

1 tégely valódi Spitzer-kenőcs 35 kr.
1 üveg „ Spitzer-mosdóvíz 40 „
1 darab „ Salvator-szappan 50 „
1 doboz „ lyoni rizs por „
3 szíjben „ 50 kr és 1 frt.
1 tégely kézpaszta „ 60 kr.

Figyelmeztetés.

Csak akkor valódi, ha a fenti törvényileg beigtott véd-
jeggyel el van látva, és kériük a t. közönség esakis DIENES-
féle eszéki kenőcsöt és szappant kérni és elfogadni.

1738 10—15

704. szám.
1899.

Árlejtési hirdetmény.

A verespatak-orlai m. kir. és társ. Szentkereszt altárónál a bányatermények és üzemi anyagok lövonatu vaspályán való szállításához szükséges **lófogatok előállítására** 1899. augusztus hó 1-től kezdve 1902. év július hó 31. napjáig három évre ezennel árlejtés hirdettek.

A vaspályán tíz métermázsát tartalmazó esillékben a bányából a siklőig átlagosan 5700 méternyi távolságra évenként mintegy 180,000 métermázsas érc és töreces lesz elszállítandó; az erre vonatkozó ajánlatok egyes esilléknénti árban teendők.

Vállalkozni szándékozók egy koronás bélyeggel és 200 frt bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat **folyó évi június hó 21-én** délelőtt 10 óráig az alólírott m. kir. bánya- és fémbeváltó hivatalhoz küldjék be.

Az árlejtési feltételek az alólírott m. kir. bánya- és fémbeváltó hivatalnál megtekinthetők.

M. kir. bánya- és fémbeváltó hivatal

Abrudbányán, 1899. évi május hó 13-án.

2—3 1815

Bikszádi

árlappal

és ismertető

könyvecskével

bérmentve szolgál

A

KUTKEZELŐSÉG

BIKSZÁD

(Szatmármegye.)

Bikszádi

ásványos gyógyvizet,

mely egyedül a maga nemében, több hírneves egyetemi orvostanár és hírneves vidéki orvosok, hatásánál fogva, főlebe helyezik a Selters és Gleichenbergi vizeknek. Gyógyító hatása a bikszádi ásványos gyógyviznek kitűnően bevált idült és heveny légsőhurut, hangszálag-hurut, vérköpés ellen. Nagy konyhasótartalmánál fogva verhányás, tüdőcsücs hurutnál és kezdődő gümökör-nál, továbbá kitűnő eredményt értek el a BIKSZÁDI VIZ alkalmazása által emésztetlenség, idült és heveny gyomorhurut, máj- és epe-hólyagbántalonnál, a belek renyhe működésénél, vesehomokban szenvedőknél, görvélykóros daganatoknál, heveny és idült női bántalmaknál, mint specificum vált be.

Bikszádi viz bérleje s a sztojkai viz főelárusító:

ALMER LAJOS és KÁROLY

nagybányai lakosok.

Sztojkai ásványvizet,

mint Erdély gyöngyét, nem hiába neveztek el *magyar Karlsbadi viznek*, mert tényleg annak gyógyhatása, a szigorú diéta betartásával: idült gyomorbántalom, máj- és epehólyag, valamint epekő bajoknál, nemkülönben *csukorbetegségnél* alkalmazva, valóságos csodákat művel, kitűnő hatása a SZTOJKAI ÁSVÁNYVIZ a légzőszervek összes bántalmainál, valamint a női bajok és görvélykóros bántalmaknál is. — A SZTOJKAI ÁSVÁNYVIZ dús szén-savtartalmánál fogva akár borral, akár gyümölcszöppel vegyítve, mint kellemes üdítő ital párját ritkítja. A SZTOJKAI ÁSVÁNYVIZ hosszas használata az ép szervezetben elváltozást nem idéz elő s így a rossz ivóvizet is pótolja bármely vidéken, annyival is inkább, mert hosszabb állás után nem csapódnak ki belőle a szilárd alkotórészek, mely tulaj-donsága lehetővé teszi a tengeren túli szállítást.

1752 8—10

Főraktár: Cirner J. József ur fűszer-üzletében.

Sztojkai

árlappal

és ismertető

könyvecskével

bérmentve szolgál

A

FORRÁSKEZELŐSÉG

SZTOJKA,

(Szolnok-Doboka m.)

Zacherlin

Nem zacskóban!

Csak az valódi, mely üvegben árultatik!

Ez

az igazán csálhatatlan, gyökere segítség a rovarokkal való minden vesződés ellen.

Kapható a következő czégeknél:

Nagy-Enyeden: Bisztritsány Lajos.

„ Cirner J. József,

„ Winkler János.

Abrudbánya: Molnár Árpád.

Maros-Ujvár: Virág Tamás.

„ Mendel Izidor.

Gyulafehérvárt: Fingerhut Jakab.

„ Fröhlich Gyula.

„ Jakabffy Albert.

„ Marezell E. gyógyszer.

„ Szentgyörgyi Mór.

„ Wallentin L.

1760 5—10

Külsőlegesség
Poloakk, Polzák, Konyhabogarak,
molyok, a háztartásokon levő élőlények ellen.